

เทศน์เช้า วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

“พระอรหันต์ในสมัยปัจจุบัน สามารถนิมนต์พระพุทธเจ้ามาเป็นประธานในพิธีกรรมสำคัญๆ ได้หรือไม่” คำถามเมื่อวาน.. เมื่อวานเราตอบดีมาก เราไม่ตอบตรงๆ เราตอบสั้นๆ ไปอินโดนีเซียแล้วค่อยกลับมาพบเมืองไทย เพราะถ้าเราตอบตรงๆ ไปนี้ เราบอกว่าคำถามอย่างนี้มันมีโทษแล้วมีคุณในตัวมันเอง เราบอกคำถามนี้มันเหมือนมีเลศนัย

“พระอรหันต์ในสมัยปัจจุบัน สามารถนิมนต์พระพุทธเจ้ามาเป็นประธานในพิธีกรรมสำคัญๆ ได้หรือไม่”

เวลาเปิดโลกธาตุ เวลาหลวงตาท่านบอกว่า “ท่านเป็นตัวแทนอยากช่วยโลก” เห็นไหม เป็นตัวแทนทางธรรมะไง อันนี้ก็อันหนึ่ง

เราไม่ตอบอย่างนี้ เราตอบว่า “ต้องคุยกันก่อนว่าเชื่อไหมว่าในสมัยปัจจุบันนี้มีพระอรหันต์ ในเมื่อคำถามถามว่าพระอรหันต์ในสมัยปัจจุบัน.. แล้วเอ็งเชื่อไหมว่าในปัจจุบันมีพระอรหันต์ พระอรหันต์มีหรือไม่มี ต้องตอบว่าพระอรหันต์มีหรือไม่มีก่อน”

เราถึงบอก เราย้อนกลับไปประวัติหลวงปู่มั่นเลย เวลาหลวงปู่มั่นบอกว่า หลวงปู่มั่นบรรลุนิพพาน เวลาครูบาอาจารย์บรรลุนิพพาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอนุโมทนา เอ็งเชื่อไหม..? คือกุฎฐี ปราโมช ไม่เชื่อ เพราะคือกุฎฐี ปราโมช เขียนจดหมายโต้แย้ง พิมพ์อยู่ในประวัติหลวงปู่มั่นเล่มเก่าๆ ก็มีปัญหาคือกุฎฐี

คือกุฎฐีบอกว่า “หลวงปู่มั่นจะสอนคนให้โง่หรือสอนให้คนฉลาด” ในเมื่อถ้าสอนคนแล้ว ในพระไตรปิฎกบอกพระอรหันต์สูญ พระอรหันต์ไม่มี ถ้าสูญไปแล้ว แล้วพระอรหันต์ที่ไหนมาอนุโมทนากับหลวงปู่มั่น

แต่เวลาหลวงตาท่านตอบนะ “ถ้าจะพูดอย่างนั้นต้องปฏิเสธพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ก่อน”

ถ้ามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีธรรมะ มีสังฆะ ถ้ามีสังฆะขึ้นมา ถ้าพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์มี พระอรหันต์มีไหม.. ถ้าพระอรหันต์มี ถ้าพระอรหันต์ในปัจจุบันมี ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาบรรลुธรรมขึ้นมา ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาไปสอนปัญจวัคคีย์ สอนพระยสะจนได้ ๖๑ องค์

“ภิกษุทั้งหลาย เธอเป็นผู้ไม่คิดในบ่วงที่เป็นทิพย์และบ่วงที่เป็นโลก เธอจงอย่าไปซ้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนัก เธอจงเผยแพร่ไปเพราะโลกนี้เขาต้องการธรรมะ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามาก ปรารถนาจะช่วยโลกเพราะโลกร้อน ปรารถนาจะให้โลกร่มเย็นเป็นสุข ถ้ำร่มเย็นเป็นสุข แล้วถ้าพระอรหันต์ในปัจจุบันมี แล้วพระอรหันต์ในปัจจุบันช่วยโลก สงเคราะห์โลก ทั้งทางธรรมและทางโลก ทางธรรมคือเป็นผู้ชี้แนะ ทางธรรมเป็นคนยกขึ้นมา แล้วทางโลกคือปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าเป็นอย่างนั้นปี่บ้อง้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะอนุโมทนาไหม

เราบอกว่า “ถ้าเป็นพระอรหันต์จริง แล้วทำประโยชน์จริง ไม่ต้องนิมนต์หรือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นประธาน ท่านอนุโมทนากับลูกศิษย์ลูกหาที่ทำดีแน่นอน” แต่ถ้าพูดถึงพระอรหันต์ไม่จริง.. ก็ตัวเองไม่ได้เป็นพระอรหันต์จะรู้ว่าเป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร ในเมื่อตัวเองไม่รู้จริงมันจะเอาอะไร ไปนิมนต์ละ มันก็นึกเอา

ถ้าตัวเองไม่เป็นพระอรหันต์ ตัวเองไม่มีวิฤติภาวะ ไม่มีสิ่งใดๆ เลย พระอรหันต์อยู่ที่ไหน ตัวเองยังสงสัยตัวเองว่าเป็นพระอรหันต์หรือเปล่า แล้วจะไปนิมนต์พระพุทธเจ้ามาจากไหน ก็ไม่รู้จักพระพุทธเจ้าเลย แล้วพอตัวเองไม่เป็น..

ถ้าบอกว่าพระอรหันต์ในสมัยปัจจุบัน แล้วนิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นประธาน มันก็ไปเข้าทางธุรกิจหมดเลย เฮ้อ.. ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ไปนิมนต์พระพุทธเจ้า.. พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน ทำไมต้องไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ทำไมต้องไปตั้งเวชนิยสถานตั้ง ๔ ทำไมไม่เฝ้าพุทธะในหัวใจของตัวเอง ทำไมไม่อุปัฏฐากพุทธะ อุปัฏฐากความรู้สึกที่นี้ พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน พระอรหันต์อยู่ที่ไหน มันก็อยู่ในหัวอกนั่นละ แล้วในหัวอกที่นั่นทำไมต้องไปนิมนต์พระอรหันต์มาจากนิพพาน ก็ในเมื่อในหัวอกเป็นพระอรหันต์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ สาวก สาวกะเป็นพระอรหันต์ ความสะอาดบริสุทธิ์ของพระอรหันต์เท่ากัน มันจะรู้วุฒิภาวะของพระอรหันต์ ว่าพระอรหันต์ควรจะเป็นอย่างไร พระอรหันต์ควรจะทำอย่างไร ที่นี้พอพระอรหันต์ทำอย่างไร แล้วพระอรหันต์มันเป็นธุรกิจอย่างนั้นหรือ พระอรหันต์มันทำการค้าอย่างนั้นหรือ ถ้าอย่างนั้นไม่ใช่ ! นี่มันเป็นคาบสองคมไง ถ้าตอบมันเป็นคาบสองคม เห็นไหม

ในปัจจุบันก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติจริงปฏิบัติชอบ.. ความปฏิบัติชอบ แล้วผู้ที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ในภาคปฏิบัติมันก็ต้องเป็นอย่างนั้นแหละ ในภาคปฏิบัติมันเหมือนกับเราฝึกงาน การฝึกงานของเราเนี่ยมันต้องมีการฝึกการถูกเป็นธรรมดา มันมีความผิดความถูก แต่มันต้องมีครูมีอาจารย์นะคอยแก้ไข ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยแก้ไข เราเองจะไม่ติด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปีนี้ถูกไหม ? ไม่ถูกหรอก เพราะเรามีวิชา แต่เพราะมีศรัทธามีความเชื่อ ที่นี้พอเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย แต่ถ้ามันเป็นสามัญสำนึกใจใหม่ นี่มันว่ากันไปไง เวลาปฏิบัติพวกเรานี้รุนแรง ปฏิบัติขึ้นไปมันทุกข์มันยาก แต่ให้มันเป็นสามัญสำนึกใจ มันเป็นกิริยามารยาทนะ เราสำรวจระวังใจ แต่เวลาเราปฏิบัติไปมันต้องลงไปในเรื่องที่จริง

ถ้าคนเป็นโทสจริต โมหจริต จริตมันเป็นอย่างนั้นแหละ ถ้าจริตอย่างนั้นมันแสดงออกเป็นอย่างนั้น เหมือนแผนที่นะ เราเอาแผนที่มาวางกันแล้วเราก็มาวิจัยแผนที่กัน มาโต้เถียงกันเรื่องแผนที่ ก็เอาแผนที่มาวางมันก็วางแผนที่นั้นแหละ แต่เวลาลงไปในพื้นที่มันไม่เหมือนแผนที่หรอก พื้นที่มันจะมีรายละเอียดอีกมหาศาลเลย

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ลงเข้าไปในหัวใจนะ ขณะที่เราเข้าไปในหัวใจ เราจะเข้าสมาธิ นี่สิ่งแวดล้อม เราเข้าบ้านเรา บ้านของเรามันจะมีสิ่งรบกวน มีทุกอย่างยุ่งไปหมดเลย จิตจะเข้าสมาธิ จิตจะเข้าถึงฐาน กิเลสมันอยู่ที่จิต กิเลสมันไม่ได้อยู่ที่ความคิด

บ้านหลังหนึ่งนะเราปล่อยร้างไว้ เห็นไหม ดูลิ พวกวัชพืชมันขึ้นเต็มไปหมดเลย เราต้องไปตากไปถางเอาออก เราปล่อยร้างนะ แต่ถ้าเราดูแลรักษามันจะเป็นสวนมันจะสวยงามไปหมดเลย ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะ เรารักษาใจเรา ใจเรามันก็จะดีขึ้น มันจะเข้า

ออกได้ง่าย แต่ขณะที่เราไม่เคยทำเลย มันเป็นปารกชฎ เราต้องปรับพื้นที่ เราต้องทำ มันต้องมีแรงกระทบ

จิตมันจะเข้าสมาธิมันจะรู้เห็นต่างๆ มันแล้วแต่บ้านของคน มันแล้วแต่จริตนิสัย มันจะไม่ใช่สูตรสำเร็จ เป็นสูตรสำเร็จไม่มี จิตของคนเป็นสูตรสำเร็จไม่ได้หรอก แม้แต่เป็นสมาธิ จิตมันตีขนาดไหนนะเดี๋ยวมันก็เสื่อม มันอยู่คงที่ไม่ได้หรอกเพราะเราต้องทำของมัน.. สิ่งที่ทำอย่างนี้ ที่นี้พอทำเข้าไปปีมันไปเจอข้อเท็จจริง พอเจอข้อเท็จจริงเราก็ทำอะไรไม่ได้ดีกว่าเสียมารยาท.. เราจะพันต้นไม้ เราจะล้มต้นไม้ เราเห็นงูพิษ เราเห็นสิ่งต่างๆ เราจะจับมันไปปล่อยข้างนอก เราจะ โอ้โฮ.. จะไปเรียบริ้อยอยู่นั้นมันกัดตายเลย

จิตมันจะเข้าสมาธิก็เหมือนกัน ถ้ามันจะไปเห็นอะไร จะไปรู้อะไร นี้รู้แล้วผ่านความรู้มันไม่ใช่ความจริง เพราะเราไม่ต้องการปารกชฎ เราไม่ต้องการงูพิษ เราไม่ต้องการสิ่งใดเลย เราต้องการเข้าบ้านเรา แต่การเข้าบ้านเรามันมีอุปสรรคใช้ใหม่ แล้วถ้าเราไม่ยอมรับ ไม่ยอมแก้ไขอุปสรรคนั้นเลย บ้านที่ตั้งอยู่นั้น โอ้เราก็ยืนอยู่นี้ แล้วปารกชฎมันก็ขวางไว้ แล้วก็สำรวจระวางกันอยู่อย่างนั้นละ สำรวจระวาง สำรวจระวางไป..

นี่ไง มันถึงไม่เป็นข้อเท็จจริงไง ในภาคปฏิบัติเราต้องลุยเข้าไป พอลุยเข้าไปมันจะเกิดปฏิกิริยานะ อย่างเช่น ในปัจจุบันเห็นไหม นี่ทุกคนพูดอย่างนั้น ว่าผู้ที่ไปวัดแล้วนี้ทำไมไปแล้วกลับมาแล้วยังอารมณ์ฉุนเฉียว ยังมีอะไร.. ฉุนเฉียว ! นี่ฉุนเฉียวเพราะอะไร เพราะลงไปในพื้นที่มันไปเจอสิ่งต่างๆ เราไม่ฉุนเฉียวเพราะอะไร เพราะมารยาทสังคมใช้ใหม่ เราต้องเรียบริ้อยใช้ใหม่ ? ใช่ !

ถ้าเราเรียบริ้อย สิ่งนี้มารยาทมันเป็นสิ่งที่ดีงามนะ แต่เวลาข้อเท็จจริงมันเกิดขึ้นมา เราจะมารยาทตีขนาดไหน ถ้าเกิดไฟไหม้บ้านเราเราจะมารยาทดีงามอยู่ เราจะไม่มีเรื่องของเรานอกจากบ้านของเราหรือ ของในบ้านของเรานี้เป็นสมบัติของเราไหม ถ้าเรารื้อของในบ้านเรานอกจากบ้านเราเพื่อกันไฟ มันต้องแบกหาม มันต้องใช้เวลา ต้องรีบเร่งนี่มันต้องทำอะไร จะกิริยามารยาทอยู่นี้มันอีกเรื่องหนึ่ง ขณะที่เหตุวิกฤติขึ้นมาเราต้องเอาประโยชน์ก่อน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราภาวนาขึ้นไป จิตของเรานะ นี่ฟ้าเซ็ดเต้านสกปรกอยู่แล้ว จะฝุ่นลงอย่างไรนะไม่เป็นไรหรอก ไม่มีใครเห็นหรอก ถ้าฟ้าสะอาดมาวางไว้สิ รอยดำ

เป็อนจะเห็นทันทีเลย.. จิตของเรานะมันเป็นสัญญาอารมณ์ มันมีกิเลสอยู่แล้วเหมือนผ้าเจ็ดเท้า มันไม่เห็นหรอก มันเป็นความรู้สึกนะ แต่พอเราเริ่มภาวนาไปนี่เราซักผ้าเราให้มันสะอาดขึ้น สิ่งใดที่สกปรกไปเลอะผ้ามันจะมีความรู้สึก

เราจะบอกว่าความรู้สึกที่ฉุนเฉียวนี้เกิดจากความรู้สึก เกิดจากข้อเท็จจริง แต่มารยาทสังคม ความฉุนเฉียวนี้มันออกมาจากไหน ? ออกมาจากใจ แต่ความคิดมารยาทสังคมนี่มันเป็นอาการของใจ อาการของใจนี้สงบเสงี่ยมได้ แต่พอเราเข้าไปถึงใจมันเหมือนไฟ มือเราจับไฟร้อนไหม มารยาทสังคมนะพอจับไฟ โอ๊ย.. เย็น โอ๊ย.. ไฟสบายดี มันเป็นไปได้ไหม

มันเป็นไปไม่ได้ ! แต่คนไม่เข้าใจข้อเท็จจริงที่มันเป็น แต่ถ้าเราควบคุมได้ เราดูแลได้ สิ่งนี้มารยาทดีต้องเป็นคนดีซะใหม่ แต่ถ้าไฟมันร้อนก็ต้องร้อน น้ำแข็งเย็นก็คือเย็น จิตมันสงบมันเย็น เวลามันเย็นนะ โอ้โฮ.. สบายใจมากเลย แต่เวลามันร้อนนะมันแสดงออก.. นี่มันเป็นข้อเท็จจริง แต่เรามีสติคุมไม่เสียหายหรอก มันจะร้อนมันจะเย็น ไฟนี้เรารู้ว่าเป็นไฟ เราดูแลเรารักษา มัน เราเอามาทำอาหาร เราเอามาทำประโยชน์ เห็นไหม

อารมณ์ที่ฉุนเฉียวถ้ามีสติคุมจะเป็นอะไรไป ก็นี่ของจริง ! นี่ก็เป็นจริงๆ เขาเรียกว่าชวนะ.. เวลาปกตินี้ คูลิ เหมือนคนเทาๆ นี้ไม่มีปัญหาหรอก แต่ชวนะนี่มันเร็วขึ้น เวลาจิตมีสติขึ้นมา มันฝึกสติ.. สติ มหาสติมันจะได้ยินเสียง หูนี้จะได้ยินเสียงจากไกลเลย เสียงก๊อ๊กก๊ากๆ มันจะได้ยินหมดคนะ แต่พอปกติถ้าไม่ภาวนานะ อะไรมาที่ธรรมดาเลยๆ แต่พอจิตมันจะเริ่มดีขึ้นมันจะรับรู้ พอเสียงอะไรมากระทบปั๊บ จิตที่มันจะสงบนี้มันกระเพื่อมขึ้น โอ้โฮ.. เสียใจ ทุกข์ใจนะ

ฉะนั้นวัตรปฏิบัติของพระกรรมฐาน ขนาดกฏิกของคนที่ห้ามเดินผ่านกัน เห็นไหม ห้ามเข้าไปใกล้ เสียงเดินเหยียบไม้ แคเราเหยียบไม้ละ เหยียบใบไม้เนี่ย คนที่ภาวนาอยู่เขาได้ยินนะ มันสะท้อนแบบว่าเขาตึกลองเลยละ เวลาอยู่ในป่านี้หัวใจเต้นตุบๆๆ นี้เราจะได้ยินหัวใจตัวเองเต้นเลยนะ..

ถ้าคนไม่ภาวนาเรื่องอย่างนี้ไม่เข้าใจนะ แต่ถ้าคนภาวนาจะเข้าใจเรื่องอย่างนี้ เขาถึงสงวนรักษาเรื่องความสัจ เขาถึงไม่ให้คนเข้าไปยุ่งยามต่อกันไง เขาระวังตรงนี้มากนะ เพราะอะไร เพราะคนภาวนากว่าจะได้ กว่าจะเป็นกว่าจะไป แล้วเราไปทำลายเขา

เขาเรียกว่าชวนะ ! รู้เห็นนี่ดีไปหมดเลย แต่มันก็ต้องคิดตอนที่จิตมันคืนนะ พอจิตมันลอยออกมานะมันก็เทาๆ เหมือนกันนั่นแหละ พอจิตเทาๆ นะ เออ.. นี่ภาวนาแล้วสบายๆ ว่างๆ สบายๆ แต่มันไม่เข้าถึงหลักการ มันถึงมีศีล สมาธิ ปัญญาไง มันต้องเข้าถึงฐานของจิต เพราะกิเลสมันอยู่ที่จิต กิเลสมันปักเสียบอยู่ที่ปฏิสนธิวิญญาณนะ วิญญาณในอายตนะ วิญญาณในขันธ เห็นไหม วิญญาณ.. นี้โสตวิญญาณ

โสตวิญญาณ ฆานวิญญาณ จิวหาวิญญาณ.. วิญญาณกระทบนี้เป็นอายตนะหยาบๆ หยาบมาก มันดับหมด เวลาเข้าสมาธินี้ดับหมดเลยนะ พอดับหมดหมายถึงอัปนาสมาธิ มันไม่รับรู้สิ่งใดๆ เลย มันปล่อยเข้ามาเป็นตัวมัน เป็นเอกเทศเลย.. นั่นละ ! นั่นละคือตัวกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใสนั่นละตัวภพ นั่นละคือตัวกิเลสเลย แล้วถ้าจิตมันสงบเข้าไปแล้วพอมันออกมารับรู้ ออกมาวิจัย ออกมาเห็นกายโดยจิต ไม่ใช่เห็นกายโดยสามัญสำนึก เห็นกายโดยความรู้สึก เห็นกายอย่างนี้..

เห็นไหม เวลาเราภาวนานะ นี่เห็นกาย.. รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ กายอายตนะต่างๆ เป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา

เป็นได้ทั้งสมณะหมายถึงว่าโดยสามัญสำนึกเรานี้เป็นปุถุชน ความเห็นนี้มันเห็นได้ พอเห็นอย่างนี้มันเห็นแล้วใช้ปัญญาใคร่ครวญเข้าไปมันจะปล่อยวาง มันจะหดสั้นเข้ามา ผลของมันคือสมณะ ! แต่พอจิตมันสงบแล้วนะออกไปวิปัสสนานั้นคือโลกุตตรปัญญา ผลของมันคือวิปัสสนา วิปัสสนาผลมันเกิดจากจิตแล้วมันกระเทือนหัวใจมาก

นี่ขนาดจิตมันยังไม่ได้สงบนะ จิตมันยังไม่ได้วิปัสสนานะ จิตแค่สงบ จิตแค่จะเข้าจิต มันยังมีผลกระทบ ไปรู้ไปเห็นต่างๆ แล้วความรู้มันจะเร็ว ความรู้จากเดิม นี่ทำไมมันถึงเป็นสติ มหาสติ สติอัทธโนมัตติละ ทำไมถึงเป็นโลกีย์ปัญญา โลกุตตรปัญญาละ ทำไมถึงเป็นจินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา เป็นสุตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญามีหลายขั้นตอนละ.. มันปัญญาเหมือนกันนะ แต่ปัญญานี้เราไม่เข้าใจ เราใช้โดยสามัญ

สำนึกมันก็เป็นมารยาทสังคมอยู่อย่างนี้ แต่ถ้าเราจะเข้าไปแนวลึก เราจะเข้าไปใน
กรรมฐาน

นี่ในเวลาครูบาอาจารย์ท่านอุบายธรรมะกันท่านถึงรู้วุฒิภาวะ เราถึงบอกว่าวุฒิภาวะ
ที่เขาคุยกันนี้ สูงสุดมันเป็นจินตมยปัญญา.. มันเป็นภวานามยปัญญาไปไม่ได้เพราะมัน
เข้าไม่ถึงฐานของจิต เพราะอะไร ? เพราะมันขาดสมาธิไง ถ้ามันเข้าถึงฐานของจิต..
เพราะภวานามยปัญญาไม่ได้เกิดจากสมอง ไม่ได้เกิดจากสัญญา มันเกิดจากจิตมันถึงเป็น
ภวานามยปัญญา มันถึงไปชำระจิต !

แต่ถ้าปัญญาเกิดจากความคิด มันไปชำระความคิดไง เราสงสัยสิ่งใดมันก็แก้ไข
ความคิดเรา ก็แค่นั้นแหละ แล้วถามตัวเองว่าสงสัยไหม.. ทุกคนภวานานี้รู้กันว่าเรานี้มี
กิเลส เราทำอะไรไม่ได้ แต่เราก็ลุ่มๆ คลำๆ กันอย่างนี้ แล้วเราไม่กล้าทำจริงจัง ถ้าทำ
จริงจังไปนี่มันกลัว มันทุกข์ มันยาก มันเหนื่อย

โธ ! ทำไมมันจะไม่เหนื่อย งานของโลกนะ งานเพื่อดำรงชีวิตนะยังต้องแบกหาม
ยังต้องทำงาน แล้วงานจะชำระกิเลสมันจะง่ายๆ เหมือนทางโลก เป็นไปไม่ได้หรอก !
มันลึกซึ้งกว่าเยอะมากเลย พอลึกซึ้งกว่าเยอะมาก แล้วใครเป็นคนบอกลึกซึ้ง แล้วลึกซึ้ง
แค่ไหน..

นี่ในปัจจุบันมันถึงต้องถามก่อนว่ายอมรับไหม เชื่อไหมว่าในปัจจุบันนี้มีพระ
อรหันต์ แล้วพระอรหันต์องค์ไหนจะไปนิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา.. ไม่
นิมนต์.. แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าครอบคลุมโลกธาตุดูอยู่แล้ว เข้าใจอยู่แล้ว สิ่ง
ใดดีทำดีที่สุด สิ่งนั้นเป็นประโยชน์

คำถามนี้เขาถามขึ้นมาเราถึงบอกว่า เราพูดไว้เลยเมื่อวาน บอกคำถามนี้มีเลศนัย
ถ้ามีเลศนัยนี้ถ้าตอบไปตรงๆ มันจะเข้าทางเขาหมดเลย เราถึงต้องถามกลับว่า แล้วเชื่อ
ไหมว่ามีพระอรหันต์ก่อน.. ถ้าเชื่อ ถ้าเข้าใจ แล้วดูการกระทำมันถึงจะเป็นประโยชน์ ถ้า
ไม่เชื่อมันก็เพ่งโทษ

การเพ่งโทษนะ ในศาสนาพุทธ.. นี่เขาบอกว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา
ถ้าไม่เชื่อศาสนาพุทธไม่มีโทษนะ.. ถ้าไม่เชื่อก็ไม่มีโทษหรอก แต่ถ้าคิดเทียบพระอริยเจ้า

คำติเตียนนี้มันหาเหตุผล กรรมมันเกิดตรงนั้นไง.. พระพุทธเจ้าไม่ให้เชื่อ กาลามสูตร
ยังไม่ให้เชื่อเลย ไม่ให้เชื่อนะ ให้พิสูจน์ ให้ทำขึ้นมา แล้วเป็นจริงขึ้นมากับใจเรา มันจะ
เป็นความจริงของเรา

นี่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา แล้วให้ใคร่ครวญ ให้ทำของเรา เพื่อ
ประโยชน์ของเราเอวัง